

Nederlandse Vereniging voor Thuisonderwijs

Donaustraaf 158, NL-8226 LC Lelystad
telefoon 06-51599214, fax: 084-8377301
internet: www.thuisonderwijs.nl, e-mail: info@nvvto.nl
IBAN NL93 INGB 0006113905, BIC INGBNL2A
Opgericht in 2000, KvK-registratie 34147519

Thuisonderwijs vanuit wetenschappelijk oogpunt

Deze toelichting is opgesteld door de Werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek van de NVvTO en gaat in op twee belangrijke punten in het debat over thuisonderwijs, namelijk:

- (1) dat thuisonderwijs prima kan voldoen in het recht op onderwijs van kinderen; en
- (2) dat kinderen die thuisonderwijs krijgen zich uitstekend sociaal-emotioneel kunnen ontwikkelen.

Beide punten zijn overtuigend aangetoond middels wetenschappelijk onderzoek.

1. Thuisonderwijs is net als school een volwaardige vorm van onderwijs

Over de laatste paar decennia, zijn er vele honderden onafhankelijke onderzoeken gedaan naar de effectiviteit en kwaliteit van thuisonderwijs. Recentelijk, in 2013, is er een uitgebreid en gebalanceerd internationaal overzichtsartikel verschenen van meer dan 1400 onderzoeken over thuisonderwijs [1]. Net als in een eerder overzichtsartikel uit 2002 dat is geschreven door het Kohnstamm Instituut [2], is de conclusie van dit artikel uit 2013 dat thuisonderwijs een volwaardige vorm van onderwijs is, die goede resultaten boekt op zowel cognitief als sociaal-emotioneel vlak, resultaten die vergelijkbaar zijn met de resultaten van schoolonderwijs [1].

Naast het gegeven dat thuisonderwijs een internationaal erkende vorm van algemeen onderwijs is, blijkt thuisonderwijs door haar flexibiliteit en individuele benadering een zeer geschikte onderwijsvorm voor kinderen met speciale leerbehoeften [1], zoals kinderen met leerproblemen [3] en hoogbegaafde kinderen [4].

Ook komt uit onderzoek naar voren dat kinderen die thuisonderwijs kregen over het algemeen zonder problemen doorstromen naar (vervolg)opleidingen en hoger onderwijs [1, 5].

De positieve bevindingen met betrekking tot thuisonderwijs zijn gerepliceerd in het onderzoek dat uitgevoerd is door het Kohnstamm Instituut in opdracht van OCW. Ouders blijken in de regel in staat uitstekende leeromstandigheden voor hun kinderen te realiseren en geven op consciëntieuze wijze het onderwijs voor hun kinderen vorm [5].

Samenvattend: er is wijdverbreide consensus onder onafhankelijke onderzoekers dat thuisonderwijs een volwaardige vorm van onderwijs is, die qua effectiviteit en kwaliteit niet onderdoet voor schoolonderwijs. Het is een vorm van onderwijs die zich al heel lang en op grote schaal internationaal bewezen heeft, niet alleen in Canada, de Verenigde Staten, Australië en Nieuw Zeeland, maar ook in Nederland, Denemarken, Noorwegen, Frankrijk, Finland en het Verenigd Koninkrijk.

2. Sociaal-emotionele ontwikkeling prima gewaarborgd in thuisonderwijs

Een veel gehoorde zorg onder mensen met weinig kennis of ervaring met thuisonderwijs is dat het geen optimale sociaal-emotionele ontwikkeling mogelijk zou maken. Uit nationaal en internationaal onderzoek blijkt dat deze zorg niet gegrond is.

Ouders die voor thuisonderwijs kiezen zijn in de regel juist erg begaan met de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kinderen en zij zijn zich ervan bewust dat zij extra moeite moeten doen om veel sociale contacten te realiseren voor hun kinderen [6]. Zij nemen daarom over het algemeen een actieve houding in in het creëren van mogelijkheden voor hun kinderen om deel te nemen aan veel sociale activiteiten, zoals sportclubs, muziek- en danslessen, spelen in speeltuinen, etc. [6]. Ook blijken thuisonderwijzers zich regelmatig te organiseren in netwerken [1]. Deze netwerken organiseren bijvoorbeeld speelgroepen en gezamenlijk museum- en dierentuinbezoek. In Nederland bestaat er eveneens een aantal onafhankelijke maar samenwerkende netwerken van thuisonderwijzers [7, 8, 9].

De extra moeite die thuisonderwijsouders stoppen in het creëren van sociale contacten en activiteiten blijkt effectief. Onderzoek toont aan dat thuis onderwezen kinderen gemiddeld net zoveel vrienden hebben als schoolgaande kinderen en dat die vriendschappen van vergelijkbare kwaliteit zijn [10]. De sociale activiteiten en contacten die via thuisonderwijs gerealiseerd worden, hebben een grotere diversiteit dan die van schoolgaande kinderen. Deze activiteiten en contacten hebben positieve effecten op de socialisatie van kinderen, waaronder hun actieve betrokkenheid bij de bredere samenleving en hun kennis van sociale omgangsnormen [6, 11].

Daarnaast blijken thuis onderwezen kinderen minder last te hebben van de negatieve kanten van "peer-socialisatie", zoals pesten [1, 9], ondanks het feit dat zij in vergelijkbare mate als schoolgaande kinderen hiermee in aanraking komen [9]. Zij laten ook significant minder sociaal problematisch gedrag zien dan schoolgaande jongeren met overeenkomende achtergrond [11, 12].

Thuis onderwezen kinderen rapporteren positievere attitudes naar leraren/coaches, positievere relaties met hun ouders en een hogere mate van eigenwaarde, in vergelijking met schoolgaande kinderen [9]. Kinderen die thuisonderwijs hebben genoten stromen ook zonder emotionele of sociale problemen door naar het (hoger) vervolgonderwijs [1, 6].

Samenvattend: onderzoek toont overtuigend aan dat thuisonderwijs in de praktijk uitstekende voorwaarden schept voor een optimale sociaal-emotionele ontwikkeling en de socialisatie van kinderen in de bredere maatschappij. Als gevolg van deze praktijk ontwikkelen thuis onderwezen kinderen dezelfde, zo niet betere, sociale vaardigheden als kinderen die naar school gaan.

Nijmegen/Lelystad, 7 November 2013.

De werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek van de NVvTO bestaat o.a. uit:

- Drs. S.A.H. Idink, onderwijskundige
- Dr. I. van Rooij, cognitiepsycholoog
- M.T. de Weert-Dulfer, leerkracht basisonderwijs
- L. van Wermeskerken-Baas M.Sc., onderwijs- en ontwikkelingspsycholoog, onderwijsadviseur hoogbegaafdheid

REFERENTIES

- [1] Kunzman, R. & Gaither, M. (2013). Homeschooling: A comprehensive survey of the research. *Other Education: The Journal of Educational Alternatives*, 2(1): 4-59.
- [2] Blok, H. (2002). De effectiviteit van thuisonderwijs, een overzicht van onderzoeksresultaten. *Nederlands Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid*, jaargang 14, nr. 4, p. 151-163.
- [3] Arora, T. (2006). Elective home education and special educational needs. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 6(1), 55-66.
- [4] Goodwin, C. B. & Gustavson, M. (2009). Gifted homeschooling in the US. *NAGC Magazine*, 26-28.
- [5] Blok, H., Triesscheijn, B., Karsten, S. (2010). Vervangend onderwijs aan kinderen van ouders met een richtingsbezuur; aanvullend onderzoek. Kohnstamm Instituut (Rapport 840, projectnummer 40434), 1-77.

- [6] Medlin, R. G. (2000). Home schooling and the question of socialization. *Peabody Journal of Education*, 75(1&2), 107-123.
- [7] Leiden Home Learners: <http://leidenhomelearnersnl.wordpress.com/over-ons/>
- [8] Amsterdam Home Learners: <http://amsterdamhomelearnersnl.wordpress.com/about/>
- [9] Familienetwerk Together in regio Nijmegen: <http://groups.yahoo.com/neo/groups/mailtogether/info>
- [10] Reavis, R. & Zakriski, A. (2005). Are home-schooled children socially at-risk or socially protected? *The Brown University Child and Adolescent Behavior Letter*, 21(9).
- [11] Blok, H. (2004). Is school echt zo belangrijk voor de sociaal-emotionele ontwikkeling? *Jeugd in School en Wereld*, 89(1), 29-32.
- [12] Shyers, L. (1992). A comparison of social adjustment between home and traditionally schooled students. *Home School Researcher*, 8(3), p. 1-8.